

Etiketas leidžiant laiką gamtoje

LIEPOS 28 D.

Neišsukite iš tako

Jūsų šeimai poilsiaujant gamtoje, vaikas turėtų nepamiršti, kad laikantis atitinkamo etiketo leisti laiką visiems taps dar maloniau, be to, tinkamas elgesys padės išsaugoti gamtą ateities kartoms.

Gal jūsų šeima tyrinėja nacionalinį parką ar pėsčiomis keliauja kalnų takais, tuomet žygio metu nereikėtų išsukti iš tako. Nors gali kilti didelė pagunda (be abejo, tai smagu) pabėgioti aplink medžius, tačiau takas buvo įrengtas siekiant konkretaus tikslo – kad išskylautojai judėtų jiems skirta teritorija ir neištryptų kitų vietų. Tai reiškia, kad visi turėtų eiti vienas paskui kitą, o ne iššokti iš tako ir vėl į jį grįžti.

Jeigu jūsų atžala negali atsispirti klajonių troškimui, būtų geriau, kad jis vaikščiotų akmenuotais ar žvyru padengtais plotais – šie paviršiai ne tokie jautrūs miklioms kojelėms, kaip samanomis apžėlę plotai.

LIEPOS 29 D.

Laikykitės stovyklavietės ribų

Panašiai kaip ir apžvalgos takai, stovyklavietės įrengtos siekiant žmonių kojų (ir palapinių) pėdsakus sutelkti konkrečioje zonoje, kad kita laukinės gamtos teritorija liktų nepaliesta. Jūsų vaikas turėtų susirasti jau esamą stovyklavietę, o ne kurti naują. Stovyklavietės yra ne tik siūlomos apsistoti zonos – jos įrengtos taip, kad stovyklautojai nepaklystų.

Jūsų atžala turėtų būti tik sutvarkytoje teritorijoje ir stengtis nepažeisti šalia žaliuojančios augmenijos. Nei vaikas, nei jo draugai neturėtų plėsti arba keisti stovyklavietės, daryti aplink ją didesnio žiedo ar kurti laužo ne laužavietėje.

Nors gali būti smagu susikurti savo stovyklavimo nuotykį, laikytis įrengtos stovyklavietės ne tik mandagu, bet ir daugelyje vietovių to reikalaujama pagal įstatymą. Tam tikrose vietose pastačius palapinę arba palapinių miestelį be leidimo, nacionalinio parko pareigūnai gali pareikalauti palapines perkelti. Geriausias būdas išvengti problemų yra apsižiūrėti iš anksto.

Užduotis

Planuokite šeimos išvyką ir paveskite vaikui iš anksto apžiūrėti visą stovyklavietės teritoriją. Įsirengę stovyklą atkreipkite jo dėmesį į stovyklavietės ribas ir teritoriją, už kurios jūsų šeima neturėtų išeiti. Tegul vaikas padeda gaminti valgį ant laužo ir pasistengia, kad laužas būtų kūrenamas laužavietėje.

LIEPOS 30 D.

Kai gamtos taku keliauja daugiau žmonių

Iškylautojams einant taku vienas nepaklusnus vaikas gali visiems sugadinti nuotaiką. Raginkite atžalą laikytis tam tikrų taisyklių, kurios padės kitiems iškylautojams jaustis saugiai ir palaikys gerą nuotaiką.

Nesvarbu, ar eina, bėga ar važiuoja dviračiu, vaikas turi laikytis dešinės tako pusės, ypač jeigu takas siauras ir labai vingiuotas, kai negalima lengvai įžiūrėti besiantinančių žmonių. Vaikai sugeba žaismingai vinguriuoti taku pirmyn ir atgal bei nuo vienos pusės prie kitos, tačiau jeigu taku eina daug žmonių, to reikėtų vengti ir dėl mandagumo, ir dėl saugumo.

Jeigu jūsų atžala prisiveja kitą žmogų iš už nugaros ir norėtų aplenkti, turėtų pranešti apie tai gana anksti, kad žmogus iškart suvoktų, jog kažkas artinasi, ir prireikus galėtų pasitraukti į šalį. Vaikas gali pasakyti: „Atsiprašau, norėčiau aplenkti jus iš kairės.“ Kartais jis negalės tuoj pat aplenkti, pavyzdžiui, jeigu kas nors artinasi priešinga kryptimi arba priekyje yra tako vingis. Tokiu atveju reikėtų luktelėti ir sulėtinti žingsnį. Būnant viešoje erdvėje šiek tiek kantrybės tikrai nepakenks.

LIEPOS 31 D.

Nieko nepalikite

Siekiant, kad kita jūsų šeimos išvyka kuo mažiau pakenktų aplinkai, ir norint išsaugoti tvarkingas stovyklavietes kitiems, kartu su savo vaikais turėtumėte įsidėmėti dvi paprastas rūpesčio gamta taisykles: pasiimti, ką atsinešėte, ir palikti, kaip radote.

Baigiantis šeimos iškylai atidžiai apsidairykite ir išvykdami pasiimkite viską, ką atsigabenote (žinoma, išskyrus tai, ką suvalgėte). Nepalikite jokių šiukšlių, maisto likučių (net tokių, kaip obuolių lupenos ar apelsino žievelės), tualetinio popieriaus ir asmens higienos priemonių. Kiti asmenys neturi rasti jokių dalykų, kurių nėra natūralioje gamtoje. Tai taikoma ne tik daiktams, pavyzdžiui, maisto likučiams ar šiukšlėms, bet ir kitiems jūsų apsilankymo požymiams: įrantoms medyje, užrašams ant uolų ir pan., rodantiems, kad jūsų šeima čia lankėsi. Savo apsilankymui pažymėti nestatykite įtvirtinimų, nekaskite griovių ir iš gamtoje randamų medžiagų neręskite šventyklėlės.

Be to, jums gali kilti pagunda nešvarius indus plauti artimiausiame upelyje ar ežere – nedarykite to. Nepatingėkite atsinešti vandens, išplauti ir perskalauti virtuvės reikmenis, o tada nešvarų vandenį išpilkite kuo didesnėje teritorijoje.

Užduotis

Kitos išvykos metu „iššluokite“ stovyklavietę dar prieš jūsų šeimai susirenkant daiktus ir išvykstant. Visa šeima turėtų išsirikiuoti horizontalia linija (galite ištiesti rankas ir susikibti) ir drauge tuo pačiu tempu eiti nuo vieno stovyklavietės krašto prie kito, ieškodama mažų šiukšlelių ar kitų dalykų, kuriuos galbūt palikote. Susirinkite visas atliekas bei šiukšles ir išmeskite į atitinkamus antrinių žaliavų konteinerius stovyklavietėje arba grįžę į miestą.

RUGPJŪČIO 1 D.

Nieko neimkite

Juk nenorite, kad jūsų vaikas po savęs paliktų saldainių popierių ar išraižytų ornamentus medžiuose, taip pat grįžę namo tikriausiai neapsidžiaugtumėte, jei jūsų turtą papildytų akmenėlių kolekcija, šakelių ryšelis arba (o varge!) naujas augintinis. Aplinkos požiūriu neetiška skriausti gamtą, ką nors iš jos pasiimant.

Jūsų atžala turėtų visomis jėgomis stengtis daryti kuo mažesnę poveikį laukinei augalijai ir gyvūnijai – akmenėlius, gėles, lizdus ir kitus gamtos elementus jis turėtų palikti ten, kur rado. Viena vertus, gerai skatinti vaiką domėtis gamtos pasauliu, taip pat gerai, kad jis žavisi tuo, kas yra gamtoje, tačiau raginkite kuo labiau išsaugoti natūralią būklę, kad jis (taip pat ir kiti žmonės) galėtų nuolat gėrėtis gamtos dovanomis.

RUGPJŪČIO 2 D.

Lauke su augintiniu

Jeigu jūsų šeima nori su savimi beveik visur vestis šunį, ypač vykdama iškylauti į gamtą, žinokite – jūs ne vieninteliai. Tačiau tai, kad esate gamtoje, nereiškia, jog galite duoti augintiniui valią. Privalote atsižvelgti į kitas šeimas, jų augintinius ir laukinę gamtą.

Jeigu stovyklaujate ar einate į žygį drauge su šunimi, žinokite, kada būtina jį laikyti už pavadėlio ir kada galima leisti pabėgioti. Jeigu už šunį atsakingas jūsų vaikas, turėtų prisiminti, kaip augintinis paprastai elgiasi ten, kur yra kitų šunų arba daug žmonių. Jeigu vaikui pavesta prižiūrėti šunį, reikėtų mokėti prireikus suvaldyti gyvūną.

Jei jūsų atžala veda šunį už pavadėlio ir pastebi taku ateinantį kitą šunį, pavadėlį reikėtų suimti trumpai. Jūs nežinote, kaip kitas šuo „reaguos“ į jūsiškį, ir tikriausiai mažiausiai norėtumėte, kad besistengiantis ištrūkti šuo arba susipainioję pavadėliai neleistų kitiems eiti taku.

Vaikas taip pat turėtų laikyti keturkojį už trumpo pavadėlio būdamas arti žmonių. Jei-
gu kas nors parodo susidomėjimą jūsų šunimi, pavadėlį galima kiek atpalaiduoti ir leisti
jiems pabendrauti. Tačiau nereikėtų manyti, kad kiekvienas nori glostyti jūsų augintinį arba
visiems patinka, kai šis šokinėja ir uosto. Ne visi mėgsta šunis. Tas pats pasakytina, jeigu
stovyklaujate, – kiti gali nenorėti, kad šuo atbėgtų į jų teritoriją, tad jeigu šis linkęs klaidžio-
ti, laikykite pririštą.

Galiausiai niekada neleiskite šuniui artintis prie laukinių gyvūnų. Jeigu žinote, kad ke-
turkojis augintinis linkęs vaikytis įvairius gyvius jūsų kieme, vaikščiodami viešaisiais gam-
tos takais visuomet veskite jį už pavadėlio.

RUGPJŪČIO 3 D.

Jūsų triukšmo lygis lauke

Daug žmonių vyksta į gamtą norėdami pabėgti nuo miesto ar priemiesčio triukšmo
arba sumaišties. Taigi tuo metu, kai jūsų šeima mėgaujasi gamtos platybėmis, sūnus ar duk-
ra neturėtų rėkauti ar klykauti. Vaikams gali kilti pagunda sukelti erzėlį (galiausiai juk jie
lauke, tai ko čia drovėtis?), tačiau nereikalingas triukšmas gali trikdyti kitų gamtos mėgėjų
ramybę ir kenkti laukinei gamtai. Nereikia tildyti linksmo klegesio ar įprasto kalbėjimo, o
tiesiog raginti vaiką atkreipti dėmesį į savo balso garsumą. Už tai jums bus dėkingi paukš-
čių stebėtojai, žvejai arba tie žmonės, kurie tiesiog mėgaujasi laukinės gamtos garsais.

Būdami stovyklavietėje priminkite, kad čia garsas sklinda labai lengvai, ypač naktį, kai
kiti stovyklautojai ruošiasi ilsėtis.

RUGPJŪČIO 4 D.

Grafičiai

Žodis „grafitis“ gali skambėti kaip itališkas užkandis, tačiau iš tiesų čia nėra nieko pa-
trauklaus – tai tik būdas gadinti visuomenės turtą. Išlaikyti savo aplinką švarią yra ir pilieti-
nė pareiga, ir geras tonas. Tai pasakytina ir apie viešuosius pastatus, visuomeninius parkus,
šaligatvius, kelius – visas vietas, kuriomis naudojames bendrai.

Priminkite vaikui, kad išraižyti savo vardą ant mokyklos tualetų durų arba užrašyti ant
stalo restorane – tai turto gadinimas. Be to, tai skatina negerbti turto ir kitus. Kuo daugiau
viešųjų erdvių apgadinta, tuo drąsiau žmonės gadina jas ir toliau. Net vaikai turėtų prisi-
imti atsakomybę už savo bendruomenės teritorijos švarą. Tai ne tik pilietiška ir gražu – taip
elgtis reikalauja teisės aktai.

Jeigu pastebėjote, kad viešąjį jūsų bendruomenės pastatą suteršė grafičiai, savanoriškai
padėkite jį nuvalyti. Pasitarkite su pareigūnais ir gaukite leidimą dirbti bei aptarkite tinkam-
iausią būdą. Dirbkite drauge su vaiku.